

**Program Centra pre deti a rodiny
Ružomberok**

Obsah

1. Kontaktná adresa a telefónne číslo Centra.....	3
2. Adresa vykonávaných opatrení.....	3
3. Účel, druh a forma Centra.....	3
4. Opis cieľovej skupiny Centra.....	4
5. Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre, ak Centrum vykonáva opatrenia podľa §47, 48, 59 ods. 1	5
6. Celková kapacita Centra	5
7. Opis vnútorných a vonkajších priestorov budovy centra.....	6
8. Počet zamestnancov - organizačná štruktúra Centra.....	7
9. Oboznámenie detí a rodičov s programom Centra.....	10
10. Odborné metódy práce s dieťaťom a jeho rodinou	10
11. Výchovná činnosť	13
12. Príprava na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti.....	13
13. Rozsah hodín počas dňa a dní v týždni, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou	15
14. Plán výchovnej práce s dieťaťom	16
15. Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovania náboženského vyznania v Centre	19
16. Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám	21
17. Zabezpečenie školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 rokov veku po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa podľa § 55 zákona č. 305/2005 Z. z. o SPODaSK.	22
18. Práva dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre....	22
19. Opis povinností dieťaťa a iných blízkych osôb vrátane podmienok návštev v Centre.....	25
20. Taxatívny opis výchovných prostriedkov v Centre	26
21. Spôsob poskytovania vreckového podľa § 66	28
22. Postupy v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v Centre	30

Program Centra pre deti a rodiny

1. Kontaktná adresa a telefónne číslo Centra

Centrum pre deti a rodiny Ružomberok, Kalvárska 35, 034 01 Ružomberok

Riaditeľ: Ing. Štefan Likavčan, telefónne číslo: 044 / 432 40 70, mobil: 0905 459 882,

email: riaditel.ruzomberok@ded.gov.sk

2. Adresa vykonávaných opatrení

1/ Kalvárska 35, Ružomberok, telefónne číslo: 044/ 432 40 70 – kmeňová budova

2/ Pod Paračkou 30, Likavka 034 95 Likavka. telefónne číslo 044/ 430 30 64 – rodinný dom

3/ I. Houdeka 15, 034 01 Ružomberok, telefónne číslo 044/ 433 24 31 – rodinný dom

4/ J. Sladkého 19A, 034 01 Ružomberok, telefónne číslo 044/ 432 40 70 kl.15 – rodinný dom

5/ J. Sladkého 21, 034 01 Ružomberok, telefónne číslo 044/432 40 70 kl.16 – rodinný dom

Starostlivosť o maloleté deti a mladých dospelých zabezpečujeme taktiež v prirodzenom rodinnom prostredí profesionálnych náhradných rodín.

Opatrenia SPODaSK vykonávané ambulantnou formou v centre sú realizované na adrese Kalvárska 35, Ružomberok, telefónne číslo: 044 / 432 40 70 – kmeňová budova. Ambulancie Centra sú v kmeňovej budove situované na 2. poschodí. Priestor pre vykonávanie ambulantných opatrení je riadne označený - kancelárie č. 43, 44 a 45.

3. Účel, druh a forma Centra

Centrum pre deti a rodiny je zariadenie zriadené na účel vykonávania:

pobytového opatrenia § 45 ods. 1. písm. a)

opatrenia dočasne nahradzujúcich dieťaťu jeho prirodzené prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia

opatrenia pobytovou formou pre dieťa na základe dohody § 47 ods. 1

opatrenia podľa § 45 ods. 1 písm. c) pre dieťa na základe dohody podľa § 46 ods. 1 písm. a) prvého bodu po predchádzajúcom písomnom odporúčaní orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Odporúčanie orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately obsahuje ustanovené náležitosti.

ambulantné § 45 ods. 4 písm. b) a terénne opatrenia § 45 ods. 4 písm. c)

§ 73 ods. 6 písm. a) – opatrenia na overenie situácie dieťaťa na účely určenia miery ohrozenia dieťaťa

odborné metódy práce na úpravu rodinných a sociálnych pomerov dieťaťa - § 11 ods. 3 písm. b) bod 2

odborné metódy na podporu obnovy alebo rozvoja rodičovských zručností - § 11 ods. 3 písm. b) bod 4

poradensko-psychologická pomoc rodinám so špecifickým problémom a pri krízových situáciách - § 11 ods. 3 písm. d)

opatrenia pre dieťa a rodičov v rozvodových / rozchodových situáciách - §11 ods. 2 písm. a), b), c)

odborné metódy na prispôsobenie sa novej situácii - § 11 ods. 3) písm. b) bod 1

odborné metódy práce na podporu riešenia výchovných, sociálnych a iných problémov v rodine a v medziľudských vzťahoch - § 11 ods. 3 písm. b) bod 3

§ 73 ods. 6 písm. d) – opatrenia podľa § 44 a ods. 1 písm. a) a b) – poskytovanie podpory, sociálneho alebo iného odborného poradenstva náhradným rodičom

§73 ods. 6 písm. e) poskytovanie sociálneho poradenstva mladému dospelému po ukončení náhradnej starostlivosti

uloženie dieťaťu, rodičovi alebo osobe, ktorá sa osobne stará o dieťa, povinnosti zúčastniť sa na výchovnom alebo sociálnom programe - § 12 ods. 1 písm. d)

4. Opis cieľovej skupiny Centra

dieťa – na pobytové opatrenie na základe súdneho rozhodnutia

dieťa - na pobytové opatrenie na základe dohody so zákonným zástupcom

mladý dospelý – pobytové opatrenie po ukončení ústavnej starostlivosti v Centre na základe dohody medzi mladým dospelým a Centrom

dieťa – z nefunkčnej biologickej prípadne náhradnej rodiny

dieťa – z náhradného rodinného prostredia

rodičia – zanedbávanie osobnej starostlivosti, rodičovský konflikt, nedostatočné rodičovské zručnosti,

rodina – biologická rodina dieťaťa, náhradná rodina,

Potreby regiónu zabezpečujeme nasledovne:

- pre okres Ružomberok – zabezpečujeme potreby regiónu prostredníctvom ambulantnej a terénnej práce ako aj pobytové opatrenia pre dieťa na základe dohody.

5. Dôvody vylučujúce vykonávanie opatrení v centre, ak Centrum vykonáva opatrenia podľa §47, 48, 59 ods. 1

Kontraindikácie v rámci opatrení, ktoré sa vykonávajú pobytovou formou :

- závislosti rôzneho druhu,
- imobilita,
- detská mozgová obrna,
- ťažký stupeň mentálnej retardácie,
- poruchy autistického spektra,
- vážne psychiatrické poruchy,
- centrum nevykonáva opatrenia pre deti, ktoré sú sexuálne zneužívané, pre deti vyžadujúce špecializovaný program, ŤZP na základe odborného posudku,
- obsadené miesta v samostatne usporiadanej skupine, kde sú vykonávané opatrenia pobytovou formou pre dieťa na základe dohody – dobrovoľné pobyty (max. 5 detí).

Kontraindikácie v rámci opatrení, ktoré sa vykonávajú ambulantnou a/alebo terénnou formou :

- závažné psychiatrické ochorenie v prípade akútnej fázy, kedy klient nie je schopný kontaktu,
- vyčerpaný pracovný časový fond pre terénnu a ambulantnú prácu,
- odovzdanie a preberanie dieťaťa je možné len na pôde Centra (rodičovský konflikt).

6. Celková kapacita Centra

Celková kapacita Centra je 73 miest.

1/ Kalvárska 35, Ružomberok, kmeňová budova, jedna samostatne usporiadaná skupina, počet miest 10

2/ Kalvárska 35, Ružomberok, kmeňová budova, samostatná skupina pre mladých dospelých, počet miest 10

3/ Pod Paračkou 30, Likavka 034 95 Likavka, samostatne usporiadaná skupina v rodinnom dome, počet miest 9

4/ I. Houdeka 15, 034 01 Ružomberok, samostatne usporiadaná skupina v rodinnom dome, počet miest 10

5/ J. Sladkého 19A, 034 01 Ružomberok, samostatne usporiadaná skupina v rodinnom dome
počet miest 10

6/ J. Sladkého 21, 034 01 Ružomberok, samostatne usporiadaná skupina v rodinnom dome
počet miest 10

V profesionálnych náhradných rodinách je schválená kapacita 14 miest.

V celkovej kapacite Centra je zahrnutých aj 5 miest pre vykonávanie opatrení pobytovou formou pre deti na základe dohody.

7. Opis vnútorných a vonkajších priestorov budovy centra

V kmeňovej budove, na adrese Kalvárska 35, Ružomberok, sa nachádzajú kancelárske priestory, v ktorých sídli :

1/ administratíva :

- riaditeľ / 1 samostatná kancelária/
- úsek starostlivosti o dieťa/1 samostatná kancelária pre psychologov, 2 kancelárie pre sociálnych pracovníkov/
- ekonomicko - prevádzkový úsek /1 samostatná kancelária, skladové priestory v suteréne/
- odborný tím Centra, ktorý vykonáva opatrenia SPODaSK ambulantnou a/alebo terénnou formou práce
- zasadacia miestnosť

V budove Centra sa nachádzajú priestory na odborné činnosti /priestor na psychologickú činnosť, muzikoterapiu, felinoterapiu, relaxačno - oddychová miestnosť/ a voľnočasové aktivity pre deti a mladých dospelých /športová miestnosť pre stolný tenis, biliard, guľôčkový bazén, knižnica/.

2/ samostatne usporiadaná skupina :

- 3 spálne (4+4+2 lôžka), obývacia miestnosť, kuchyňa s jedálňou, kúpeľňa, WC

3/ samostatná skupina pre mladých dospelých :

- 3 spálne (3+2+5 lôžka), obývacia miestnosť, kuchyňa s jedálňou, kúpeľňa, WC

V areáli Centra sa nachádza športové ihrisko, trávnatá plocha s pieskoviskom, preliezkami a lavičkami. Nachádza sa tam aj športový sklad, parkovací priestor pre vozidlá.

1/ Rodinný dom, Pod Paračkou 30 je jednopodlažný dom s menšou záhradou, kde sa nachádza altánok a garáž. V prízemí domu sa nachádza chodba, obývacia miestnosť, jedáleň

s kuchyňou, komora a WC so sprchovým kútom. Na poschodí domu sa nachádzajú tri spálne pre deti (2+3+4 lôžka), miestnosť pre vychovávateľov, kúpeľňa a WC.

2/ Na ulici I. Houdeka 15 sa nachádza jednopodlažný rodinný dom so suterénom. V priestoroch suterénu je situovaná kotolňa a skladové priestory. Na prízemí domu je garáž, predsieň, chodba, kuchyňa s jedálňou, komora, obývacia miestnosť, kúpeľňa s WC, pracovňa. Na prvom poschodí sa nachádzajú chodba, štyri spálne (2+2+3+3 lôžok), miestnosť pre vychovávateľov, kúpeľňa a WC. Vonkajší priestor tvorí väčšia záhrada s altánkom a hojdačkou pre deti.

3/ V rodinnom dome na ulici J. Sladkého 19A je jedno podlažie. Na prízemí sa nachádza chodba, kúpeľňa spolu s WC, obývacia miestnosť, spálňa (2 lôžka), miestnosť pre vychovávateľov, pracovňa, garáž. Na poschodí sú tri spálne (3+2+3 lôžka), kuchyňa s komorou, jedáleň, kúpeľňa a WC. Vonkajší priestor tvorí terasa, menšia záhrada s altánkom.

4/ V rodinnom dome na ulici J. Sladkého 21 je jedno podlažie. Na prízemí sa nachádza chodba, kúpeľňa spolu s WC, obývacia miestnosť, spálňa (2 lôžka), miestnosť pre vychovávateľov, pracovňa, garáž. Na poschodí sú tri spálne (3+2+3 lôžka), kuchyňa s komorou, jedáleň, kúpeľňa a WC. Vonkajší priestor tvorí terasa, menšia záhrada s altánkom.

V každom z objektov sa nachádza priestor, kde majú deti vytvorené optimálne podmienky pre zachovanie súkromia. Každé dieťa má svoj osobný priestor na spanie, hru, trávenie voľného času a prípravy do školy, odloženie osobných vecí. V rámci zabezpečenia podmienok pri vykonávaní osobnej hygieny má dieťa utvorený svoj vlastný priestor a čas pre napĺňanie týchto potrieb, ktorý je vopred určený na základe vzájomnej dohody detí samostatne usporiadanej skupiny.

8. Počet zamestnancov - organizačná štruktúra Centra

Počet zamestnancov Centra je 61.

- na 1.samostatne usporiadanej skupine zabezpečujú starostlivosť o deti 1 vychovávateľ s ukončeným stredoškolským vzdelaním (USV), 2 vychovávateľky s vysokoškolským vzdelaním (VŠ) I. stupňa, 1 hospodárka s USV, 1 pomocná vychovávateľka s VŠ vzdelaním I. stupňa, 1 pomocná vychovávateľka s stredným vzdelaním (SV)
- na 2.samostatne usporiadanej skupine zabezpečujú starostlivosť o deti 3 vychovávateľky s VŠ vzdelaním II. stupňa, 1 hospodárka s VŠ vzdelaním I. stupňa, 1 pomocná vychovávateľka s USV, 1 pomocná vychovávateľka s SV

- na 3.samostatne usporiadanej skupine zabezpečujú starostlivosť o deti 2 vychovávateľky s VŠ vzdelaním II. stupňa, 1 vychovávateľka s VŠ vzdelaním I. stupňa, 1 hospodárka s USV, 2 pomocné vychovávateľky s USV
- na 4.samostatne usporiadanej skupine zabezpečujú starostlivosť o deti 2 vychovávateľa s VŠ vzdelaním II. stupňa, 1 vychovávateľka s VŠ vzdelaním I. stupňa, 1 hospodárka s VŠ vzdelaním II. stupňa, 2 pomocné vychovávateľky s USV
- na 5.samostatne usporiadanej skupine zabezpečujú starostlivosť o deti 2 vychovávateľa s VŠ vzdelaním II. stupňa, 1 pomocná vychovávateľka s USV, 1 hospodárka s USV, 1 pomocná vychovávateľka s USV, 1 pomocná vychovávateľka s SV
- odborný tím pobytovej formy tvoria 4 sociálni pracovníci s VŠ II. vzdelaním II. stupňa v príslušnom odbore, 3 psychológovia, z toho 1 psychológ VŠ III. stupňa a 2 psychológovia VŠ II. stupňa
- odborný tím pobytovej formy tvoria 2 sociálni pracovníci s VŠ vzdelaním II. stupňa, z toho 1 s akademickým titulom PhDr., ktorí sú prijatí v rámci projektu NP DEI NS III, aktivita 1 „Podpora práce s dieťaťom a jeho rodinou“, podaktivita 1.4 Podpora odbornej pomoci dieťaťu umiestnenému v centre na základe súdneho rozhodnutia a jeho rodine
- v profesionálnych rodinách sa o deti stará 5 profesionálnych náhradných rodičov s USV a 2 profesionálni náhradní rodičia s VŠ vzdelaním II. stupňa
- ambulantská a terénna práca : NP DEI NS III, aktivita 1 „Podpora práce s dieťaťom a jeho rodinou“, podaktivita 1.2 Podpora dostupnosti a profesionality ambulantnej a/alebo terénnej formy práce v centrách
 - 2 zamestnanci pre ambulantsnú a terénnu prácu s VŠ vzdelaním I./II. stupňa – odbor sociálna práca, dva pracovné úväzky (asistent sociálnej práce),
 - 3 zamestnanci pre ambulantsnú a terénnu prácu s VŠ II. stupeň – odbor sociálna práca, tri pracovné úväzky (sociálni pracovníci),
 - 3 zamestnanci pre ambulantsnú a terénnu prácu s VŠ II. stupeň – odbor psychológia, tri pracovné úväzky (psychológovia).

Centrum využíva tiež služby externých poskytovateľov pre sprostredkovanie odbornej činnosti pri práci s dieťaťom a jeho rodinou.

Pre zabezpečenie odbornej psychologickej a špeciálno-pedagogickej diagnostiky využívame služby v Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a Centrum špeciálno-pedagogického poradenstva a prevencie. Realizuje sa tu: pedagogická a psychologická diagnostika, odborná starostlivosť a poskytovanie poradenských služieb v

otázkach výchovy, vzdelávania, osobnostného a profesijného vývinu detí a mládeže od 3 rokov až do ukončenia prípravy na povolanie. Aktuálna činnosť poradne vychádza z potrieb a praktickej objednávky škôl, rodičov a zákonných zástupcov. Hlavnou náplňou činnosti je psychologická a špeciálno-pedagogická diagnostika a terapia. Je spojená s priamou intervenciou, korekciou, stimulačnými a rozvíjajúcimi aktivitami, logopedická starostlivosť, školská zrelosť.

Služby klinického psychológa využívame na zabezpečenie terapií a ďalšej odbornej psychologickéj činnosti.

U detí so špeciálnymi potrebami na základe odporúčaní pediatra, psychológa či neurológa, s ktorými v prípade potreby spolupracujeme, využívame služby pedopsychiatrov za účelom nastavenia medikamentóznej liečby u detí. V prípade dlhodobo pretrvávajúceho nepriaznivého psychického stavu u dieťaťa (napr. suicidálne prejavy, sebapoškodzovanie a pod.) po odporúčaní pedopsychiatra využívame služby detských psychiatrických oddelení a liečební s cieľom nastavenia vhodnej medikamentóznej liečby a realizovania terapií.

Na základe zhodnotenia odborného tímu Centra, v spolupráci s externými odborníkmi, využívame služby súkromných centier rodinnej terapie pri práci s dieťaťom.

V prostredí Centra sa využíva externým spôsobom felinoterapia s cieľom uvoľnenia psychického ako aj somatického napätia u dieťaťa.

V spolupráci so školou v prípade potreby navštevujú deti nízkoprahové denné centrum, ktoré im zabezpečuje individuálne aj skupinové aktivity zamerané na prevenciu ako aj elimináciu sociálno-patologických javov.

U detí s potrebou špecifickej výchovy a vzdelávania využívame služby liečebno-výchovného sanatória, kde sa poskytujú psychologická a psychoterapeutická starostlivosť, korekcie porúch učenia, individuálna práca so špeciálnym pedagógom. Základnou organizačnou formou výchovy je skupinová výchovno-vzdelávacia aktivita s individuálnym prístupom ku dieťaťu. Vo výchovno-vzdelávacom procese sú preferované aktivizujúce a motivačné metódy a formy práce. Vo vzťahu k deťom je uplatňovaný ľudský, humánny, ale predovšetkým prísne dôsledný prístup. Pomáha v tom komunitný systém a bodové hodnotenie správania dieťaťa. Zároveň počas pobytu detí v liečebno-výchovného sanatória sa dbá na udržiavanie rodinných, súrodeneckých a ostatných vzťahových väzieb dieťaťa.

9. Oboznámenie detí a rodičov s programom Centra

Oboznámenie klientov pobytového opatrenia

Pri prijatí a prvom kontakte dieťaťa s centrom je prítomný sociálny pracovník a vychovávateľ samostatne usporiadanej skupiny. Dieťa alebo rodiča oboznamuje sociálny pracovník s programom Centra pri jeho prijatí, resp. podľa individuálnej situácie dieťaťa najneskôr v deň nasledujúci po prijatí dieťaťa do Centra. Dieťa sa prijíma priamo na samostatne usporiadanú skupinu, na ktorej bude umiestnené počas trvania pobytu v Centre, resp. priamo do profesionálnej náhradnej rodiny. Pri oboznámení dieťaťa s programom sa prihliada na jeho vek, rozumové schopnosti a momentálne emocionálne prežívanie, vzhľadom na situáciu, v ktorej sa dieťa ocitlo. Ku každému dieťaťu zachovávame individuálny prístup. S dieťaťom sa stretáva do 48 hodín od príchodu aj psychológ Centra. Postupne sa s dieťaťom oboznamujú ostatní zamestnanci centra, ktorí budú prichádzať do kontaktu s ním a jeho rodinou. Na samostatne usporiadanej skupine je zaužívané privítanie dieťaťa v rámci spoločného stretnutia, ktorého sa zúčastňujú vychovávateľa spolu s deťmi zo skupiny. Postupne sa dieťa zoznamuje s programom centra, vlastným priestorom na skupine, pravidlami, ako aj každodenným chodom skupiny. Počas adaptácie je dieťa sprevádzané psychológom a sociálnym pracovníkom pri poskytovaní sociálno-psychologického poradenstva. Zároveň sa poradenstvo podáva rodičom dieťaťa, ako aj blízkej a širšej rodine. Od prvého kontaktu rešpektujeme zachovanie súrodeneckých a rodinných väzieb dieťa.

Oboznámenie klientov ambulantnej a terénnej formy sociálnej práce

S klientom príslušného Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, u ktorého sa preukáže potreba vykonávania opatrení v Centre formou ambulantnej alebo terénnej práce, sa uskutoční spoločné stretnutie v zastúpení úrad, centrum, klient. Na tomto stretnutí bude klient oboznámený s možnosťami ponúkanej pomoci zo strany Centra, ako aj ich priebehu a rozsahu. Zároveň sa zoznámi so zamestnancami pre ambulantnú a terénnu prácu, ktorí ho budú počas riešenia jeho životnej situácie sprevádzať.

10. Odborné metódy práce s dieťaťom a jeho rodinou

Pobytová forma:

- rozhovor,
- anamnéza,
- štúdium dokumentácie,

- analýza údajov,
- sociálne poradenstvo
- psychologické poradenstvo,
- klarifikácia,
- komparácia,
- reflexia,
- interpretácia,
- sprevádzanie,
- povzbudenie,
- ventilácie,
- konfrontácia,
- vhl'ad a sebaexplorácia,
- prípadová konferencia,
- individuálne sedenia,
- skupinové sedenia,
- sociálno-psychologický výcvik,
- psychologická diagnostika,
- preventívne programy,
- vedenie krízových intervencií,
- konzultácie s odborným tímom a vychovávateľmi, rodičmi či profesionálnymi rodičmi,
- prvky hrovej terapie,
- prvky arteterapie,
- prvky pohybovej terapie,
- muzikoterapia,
- relaxácie,
- analýza produktov,
- psychodiagnostika,
- preventívne programy
- prednášky,
- workshopy.

Ambulantná a terénna forma:

- prvý kontakt,
- rozhovor, motivačný rozhovor,
- pozorovanie,
- návšteva v rodine,
- SWOT analýza (silné a slabé stránky),
- situačná analýza, komplexné posúdenie životnej situácie dieťaťa a jeho rodiny, posúdenie zdrojov a možnosti rodiny,
- obsahová analýza spisu (analýza prípadu),
- sieťovanie, konzultácia s inými odbornými pracovníkmi z pomáhajúcich profesií,
- bežná intervencia,
- krízová intervencia,
- sekundárna prevencia,
- informatívne, sociálne, psychologické poradenstvo,
- sprevádzanie, povzbudzovanie, podpora, podpora funkcií rodiny,
- advokácia klientov,
- edukácia finančného zabezpečenia rodiny,
- fund raising,
- sociálna a psychologická diagnostika,
- mapovanie aktuálnej životnej situácie,
- plánovanie postupu práce s klientom,
- metóda SMART,
- metódy zamerané na rozvoj sebahodnotenia a sebavedomia klienta,
- edukácia (identifikácia hraníc, výchovný štýl, režim dňa, time management, pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa),
- poradenstvo týkajúce sa prijatia dieťaťa a naviazania vzťahovej väzby (NRS),
- reflektovanie pocitov dieťaťa,
- metódy na zvládanie hnevu,
- rozvoj empatie,
- zrkadlenie
- scitlivovanie (dôsledky konania),
- rozvoj asertivity,
- stretnutie rodinného kruhu,

- analýza životnej cesty.

11. Výchovná činnosť

Výchovná činnosť sa plánuje na obdobie jedného roka počas pracovnej porady samostatne usporiadanej skupiny a vychádza z vekových a mentálnych daností detí. Každá samostatne usporiadaná skupina si túto činnosť vypracováva samostatne podľa individuálnych záujmov a potrieb detí. Činnosť je zameraná na zdravý životný štýl, pravidelné športové a záujmové aktivity. Tieto aktivity sú súčasťou výchovného plánu dieťaťa, ktorý vyhodnocuje jedenkrát mesačne vychovávateľ spolu s dieťaťom.

Uplatňovanie motivačných výchovných prostriedkov predchádza primárnemu demotivovaniu a odporu dieťaťa, ktoré znehodnocujú nastavené výchovné pôsobenie. Pri zadávaní povinnosti dieťaťu mu preukazujeme dôveru v jeho schopnosti.

Ako príklad uvádzame niektoré z motivačných výchovných prostriedkov:

- Nákup potravín – apelovanie na zrelosť, finančnú gramotnosť a zručnosť dieťaťa.
- Dlhšia večierka pre staršie deti – viac povinností je kompenzované získaním nových výhod.
- Spoločný výlet – upevňovanie a skvalitňovanie skupinovej atmosféry a dynamiky.

Výchovná činnosť sa vyhodnocuje na záverečnej porade všetkých zamestnancov CDR Ružomberok, v mesiaci december, formou video projekcie a powerpointovej prezentácie.

12. Príprava na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti

Centrum pre deti a rodiny Ružomberok zabezpečuje prípravu na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti (ďalej len „príprava“) a zároveň poskytuje záujemcom všetky informácie súvisiace s prípravou.

Obsah a podmienky prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti sú upravené Zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Vyhláškou č. 103/2018 Z. z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 305/2005 Z. z.

Centrum vykonáva pobytové opatrenie súdu v profesionálnej náhradnej rodine, ktorá poskytuje starostlivosť ustanovenému počtu detí a mladých dospelých v rodinnom dome alebo byte poskytnutom centrom alebo v rodinnom dome alebo byte, ktorého je profesionálny náhradný rodič vlastníkom, spoluvlastníkom alebo nájomcom.

Kvalifikačný predpoklad profesionálneho náhradného rodiča

Kvalifikačný predpoklad pre zabezpečenie starostlivosti o dieťa v profesionálnej náhradnej rodine je najmenej:

- a) nižšie stredné odborné vzdelanie alebo stredné odborné vzdelanie,
- b) úplné stredné všeobecné vzdelanie alebo úplné stredné odborné vzdelanie, ak sa zabezpečuje starostlivosť o dieťa, ktoré vyžaduje zvýšenú starostlivosť z dôvodu, že bolo týrané, sexuálne zneužívané alebo bol na ňom spáchaný trestný čin ohrozujúci jeho priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin.

Rozsah prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti

- a) 60 hodín, ak fyzická osoba ukončila úplné stredné vzdelanie,
- b) 80 hodín, ak fyzická osoba ukončila stredné vzdelanie,
- c) najmenej 21 hodín nácviku praktických zručností podľa § 16 ods. 1 písm. b) Vyhlášky č. 103/2018 Z. z. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, ak ide o
 1. zamestnanca centra, ktorý bol členom odborného tímu podľa § 5 alebo ktorý zabezpečoval starostlivosť o deti nepretržite najmenej tri roky,
 2. manžela profesionálneho náhradného rodiča a starostlivosť v profesionálnej náhradnej rodine zabezpečuje len jeden z manželov.

Obsah prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti v centre je zameraný na :

- a) poskytnutie základných informácií o
 1. právnych predpisoch upravujúcich oblasť sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a rodinnoprávných vzťahov a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisoch súvisiacich s vykonávaním profesionálnej náhradnej starostlivosti,
 2. výchovných opatreniach, náhradnej starostlivosti a osvojení,
 3. psychickom vývine, fyzickom vývine a sociálnom vývine dieťaťa a potrebách dieťaťa,
 4. o potrebách a špecifikách starostlivosti o dieťa, ktoré je obeťou trestného činu obchodovania s ľuďmi, alebo ktoré je týrané, sexuálne zneužívané alebo sa vykonávajú opatrenia na overenie miery ohrozenia dieťaťa týraním, sexuálnym zneužívaním alebo iným činom ohrozujúcim jeho život, zdravie, priaznivý psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin v rozsahu najmenej 16 hodín z celkového počtu hodín určených na poskytnutie základných informácií,

5. právach dieťaťa,
 6. právach a povinnostiach profesionálneho náhradného rodiča,
- b) nácvik praktických zručností vo výchovnej práci s deťmi v rozsahu najmenej 50 % z celkového počtu hodín prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti zameraný na
1. identifikáciu vývinových potrieb dieťaťa,
 2. vzťahovú väzbu, citové pripútanie a separáciu dieťaťa,
 3. prispôsobenie sa zmene v rodine profesionálneho náhradného rodiča,
 4. komunikačné zručnosti,
 5. rozvoj výchovných zručností,
 6. riešenie záťažových situácií v rodine,
 7. spoluprácu v tíme odborníkov.

Po ukončení prípravy je vypracované zhodnotenie prípravy, ktorého súčasťou je najmä

- a) zhodnotenie záujmu fyzickej osoby o získanie základných informácií a zhodnotenie spolupráce pri nácviku praktických zručností vo výchovnej práci s dieťaťom počas prípravy na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- b) zhodnotenie motivácie fyzickej osoby na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti,
- c) záver, či fyzická osoba absolvovala alebo neabsolvovala prípravu na profesionálne vykonávanie náhradnej starostlivosti.

Na účely prípravy na vykonávanie profesionálnej náhradnej starostlivosti Centrum zriaďuje tím na prípravu fyzickej osoby, ktorá má záujem stať sa profesionálnym náhradným rodičom, ktorého súčasťou je jeden psychológ s ukončeným VŠ vzdelaním II. stupňa v študijnom odbore psychológia a jeden sociálny pracovník s ukončeným VŠ vzdelaním II. stupňa v študijnom odbore sociálna práca.

Riaditeľ Centrá určí koordinátora prípravy, ktorý manažuje celý proces prípravy.

13. Rozsah hodín počas dňa a dní v týždni, počas ktorých sa vykonávajú jednotlivé opatrenia ambulantnou formou alebo terénnou formou

Ambulantná forma práce

pondelok : 8:00 – 14:00

streda: 8:00 – 17:30

Úprava pracovného času je možná vzhľadom na potreby a aktuálnu situáciu klienta.

Terénna forma práce

utorok: 8:00 – 15:00

štvrtok: 8:00 – 15:00

piatok: 8:00 – 14:00

Úprava pracovného času je možná vzhľadom na potreby a aktuálnu situáciu klienta.

obedňajšia prestávka: 11:00 – 11:30

Sobota, nedeľa: vykonávanie opatrení bude zabezpečené v súlade s aktuálnym súdnym rozhodnutím klienta s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa. Preberanie a odovzdanie dieťaťa bude prebiehať na pôde Centra.

14. Plán výchovnej práce s dieťaťom

Centrum vypracováva v spolupráci s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné aj s dieťaťom, dokument, ktorý zahŕňa sociálnu, výchovnú, pedagogickú a ostatnú činnosť s dieťaťom umiestneným v Centre tzv. Individuálny plán rozvoja osobnosti dieťaťa (IPROD).

IPROD obsahuje

- cieľ odbornej práce s dieťaťom, jeho rodinou alebo osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, a ďalšími fyzickými osobami (ďalej len „cieľ odbornej práce“), ktorý určí orgán SPODaSK a centrum spoločne
- kontaktné údaje sociálneho pracovníka centra – koordinátora IPRODu
- kontaktné údaje zamestnanca orgánu SPODaSK – manažéra prípadu

Sociálny pracovník v centre je koordinátorom IPRODu, ktorý zodpovedá za zabezpečenie kontinuity vykonávaných odborných činností pre dieťa, pre ktoré sa vykonáva v centre pobytové opatrenie na základe rozhodnutia súdu.

V tomto procese plánovania je dôležitý multidisciplinárny princíp, čo predstavuje vzájomnú spoluprácu všetkých zainteresovaných subjektov pri nastavení adekvátnej a odbornej pomoci

dieťaťu, ktoré bolo umiestnené do centra. Po prijatí dieťaťa do zariadenia sa realizuje komplexné posúdenie dieťaťa, ktoré by malo byť ukončené do jedného mesiaca od prijatia dieťaťa do zariadenia na základe rozhodnutia súdu o neodkladnom opatrení alebo výchovnom opatrení. Výsledkom komplexného posúdenia sú odporúčania pre nastavenie cieľa odbornej práce s dieťaťom a následne čiastkových plánov v IPRODe.

V IPRODe je potrebné určiť aj termín prehodnotenia plnenia cieľa odbornej práce spolu s prehodnotením plnenia jednotlivých čiastkových plánov, ktoré nadväzujú na cieľ odbornej práce IPRODu. O spôsobe a kritériách hodnotenia plnenia cieľa odbornej práce IPRODu sa dohodne odborný tím spoločne so všetkými zainteresovanými subjektami. IPROD sa následne vyhodnocuje priebežne, v závislosti od stanovených termínov plnenia úloh.

Súčasťou individuálneho plánu rozvoja osobnosti dieťaťa sú tieto dokumenty:

- plán sociálnej práce s rodinou dieťaťa, ktorý vypracúva v spolupráci s kompetentnými orgánmi a v spolupráci s dieťaťom a jeho vychovávateľom sociálny pracovník Centra, vyhodnocuje sa každých 6 mesiacov,
- plán výchovnej práce s dieťaťom, ktorý spoločne vypracúva vychovávateľ s dieťaťom na obdobie 1 mesiaca a spoločne ho vyhodnocujú v závere každého mesiaca,
- plán psychologickéj starostlivosti o klienta, ktorý odráža potreby dieťaťa v súvislosti s plánom sociálnej práce ako aj plánom výchovnej práce s dieťaťom, ten vypracúva a vyhodnocuje psychológ Centra každých 6 mesiacov.

Plán výchovnej práce s dieťaťom – proces, vyhodnotenie a účel plánu:

- zahŕňa kľúčové oblasti týkajúce sa osobnosti dieťaťa (správanie, charakterové vlastnosti, komunikačné zručnosti a pod.), psychického a fyzického vývinu dieťaťa, zdravotného stavu dieťaťa, vzdelávania, plnenia si povinností, vzťahov k dospelým a rovesníkom, záujmov a voľného času, hospodárenia a prípravy na osamostatnenie, vzťahov a kontaktov s biologickou a širšou rodinou,
- úlohy v jednotlivých oblastiach sa zadávajú za aktívnej účasti dieťaťa vždy na začiatku mesačného obdobia,
- pri plánovaní sa berie ohľad na vek a mentálne schopnosti dieťaťa,
- oblasti uvedené vo výchovnom pláne sa vyberajú spolu s dieťaťom, pričom sa vychádza z aktuálnych potrieb dieťaťa,
- s dieťaťom v rámci plánovania a vyhodnocovania výchovného plánu pracuje výhradne jeho vzťahový vychovávateľ. Tvorbe výchovného plánu predchádza individuálny rozhovor a práca s dieťaťom. Pred samotným plánovaním vychovávateľ dobre spozná

silné stránky dieťaťa, aby dokázal správne reflektovať na jeho aktuálne potreby. Prostredníctvom výchovného plánu dokážu vychovávatelia nasmerovať svoje pôsobenie na dieťa tak, aby boli schopní dieťa sprevádzať v procese nápravy jeho vzťahu k sebe samému i k svojmu okoliu,

- jednotlivé úlohy vo výchovnom pláne sa zadávajú podľa SMART analytickej techniky určenej pre navrhovanie cieľov v riadení a plánovaní. SMART úlohy zadané vo výchovnom pláne takisto vychádzajú aj z dlhodobých spoločných cieľov a odporúčaní odborného tímu Centra,
- vo výchovnom pláne vychovávateľ uvádza aj metódy výchovy, ktoré sú najvhodnejšie na dosahovanie stanovených úloh, výchovný plán sa vyhodnocuje spoločne za aktívnej účasti dieťaťa jedenkrát mesačne,
- vo výchovnom pláne sa vyhodnocuje realizácia jednotlivých úloh s cieľom zhodnotenia ich účinnosti smerom k dieťaťu,
- účelom je, že dieťa vďaka plánu lepšie vníma svoju realitu, napredovanie a posun v živote. V samotnom vyhodnutení plánu sa vychovávateľ spolu s dieťaťom zameriavajú nielen na dosiahnutie danej úlohy, ale aj na to, ako daná úloha pôsobila na dieťa, ako dosiahnutý cieľ vnímalo. Význam plánu je pre dieťa nepopierateľný. Pomáha dieťaťu lepšie sa orientovať v tom, čo sa s ním v danom období deje alebo bude diať. Vďaka výchovnému plánu má kvalitne naplnenú potrebu predvídateľnosti sveta a otvorenej budúcnosti. Plán mu reálne ukazuje v čom je dobré, aké má silné stránky a tým mu pomáha posilňovať jeho sebavedomie. Na druhej strane plán poukazuje na limity dieťaťa a zrealňuje mu obraz o sebe, čo má nesmierny význam pri plánovaní jeho budúcnosti. Dieťa sa aktívne stáva zodpovedné za svoju budúcnosť. Plán dieťaťu hovorí o tom, ako sa môže ďalej zlepšovať a ponúka mu možnosti, ako to urobiť. Veľký význam má plán v oblasti motivácie dieťaťa. Pri samostatnom zvládnutí zadaných úloh sa podporujú jeho kompetencie. Ak potrebuje dieťa určitú pomoc a vo výchovnom pláne je rozpracované, kto a ako mu môže s daným problémom sprevádzať, učí sa dôverovať iným ľuďom a spoľahnúť sa na ich podporu. Dieťa sa prostredníctvom plánu učí získavať dôležitú životnú zručnosť, učí sa plánovať. Plán výchovnej práce s dieťaťom má veľký význam nielen pre samotné dieťa, ale aj pre ostatných odborníkov, ktorí s ním pracujú. Ide predovšetkým o vychovávateľov, psychológov, sociálnych pracovníkov, špeciálnych pedagógov, liečebných pedagógov,

- v prípade skoršieho splnenia cieľa dieťaťom v danom mesiaci je možné si zadať novú úlohu, ktorá reflektuje na nové potreby dieťaťa, v závere plánu je stručne uvedený cieľ a prognóza výchovnej práce s dieťaťom na najbližšie obdobie,
- o plánovaní a vyhodnocovaní výchovného plánu sú na pracovnej porade informovaní všetci členovia odborného tímu Centra.

Plán vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou, plán výkonu výchovného opatrenia

Centrum a orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately pripravia v zmysle § 59 ods. 5 plán vykonávania opatrení ambulantnou formou alebo terénnou formou podľa odseku 1 písm. a) prvého bodu a 3 bodu a písm. b) až d) v spolupráci s rodičom dieťaťa, osobou, ktorá sa osobne stará o dieťa, fyzickou osobou podľa § 44 a, mladým dospelým podľa odseku 1 písm. d), iným centrom, a ak je to vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť dieťaťa možné aj s dieťaťom.

V pláne vykonávania opatrení ambulantnou alebo terénnou formou sa vymedzuje spôsob a časový harmonogram priebežného hodnotenia, ktoré sa uskutočňuje spoločne s rodinou. Vyhodnotenie prebieha spoločne s rodinou a v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny. Písomné správy o výkone opatrení ambulantnou a/alebo terénnou formou sa doručujú Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v termínoch na základe spoločnej dohody, najmenej však jedenkrát za tri mesiace.

Vykonávanie ambulantných výchovných opatrení v zmysle § 45 ods.1 písm. b) sa realizuje na základe plánu výkonu výchovného opatrenia, ktorý vypracúva orgán SPODaSK.

15. Podmienky pre záujmovú činnosť, športovú činnosť, kultúrnu činnosť, rekreačnú činnosť a prejavovania náboženského vyznania v Centre

V Centre majú deti vytvorené podmienky pre záujmovú, športovú, kultúrnu a rekreačnú činnosť. Pravidelne sa zapájajú do rôznych športových a kultúrnych činností. Zúčastňujú sa futbalových turnajov napr. Majstrovstiev Slovenska v minifutbale a Majstrovstiev sveta detských domovov vo futbale. Aktívne sa zapájajú aj súťaží v atletike. Pravidelne sa zúčastňujú športových hier detí z detských domovov aj na medzinárodnej úrovni.

Deti sa zapájajú aj do projektov v oblasti vzdelávania, rôznych výtvarných a iných projektov a to v rámci nadácií rôznych organizácií.

Každým rokom pre deti organizujeme Deň detí, program v rámci dňa sv. Mikuláša či karneval. Na tieto akcie sú prizvaní aj rodičia detí.

Počas letných a zimných prázdnin zabezpečujeme pre deti rôzne rekreačné pobyty na Slovensku a počas leta aj v Grécku.

Spolupracujeme s detskými domovmi aj na medzinárodnej úrovni, kde pravidelne organizujeme výmenné pobyty.

Naše Centrum sa pravidelne zúčastňuje aj na benefičnej akcii pod názvom Najmilší koncert roka Úsmev ako dar. Deti sa aktívne zapájajú do divadelných predstavení, ktorými reprezentujú Centrum na rôznych podujatiach.

V rámci integrácie sa naše deti zapájajú do lampiónového sprievodu na sviatok sv. Martina, ktorého cieľom je pomoc sociálne slabším deťom z rodín.

Deti navštevujú záujmové krúžky v Základnej ľudovej škole, skauting, reprezentujú obec Biely Potok vo futbale; zapájajú sa do športových aktivít - navštevujú klzisko, plaváreň, mestské ihriská, Aquapark Dolný Kubín, Kúpele Lúčky, Tatralandia a pod. Taktiež sa zúčastňujú rôznych kultúrno-spoločenských podujatí (koncerty modernej hudby), kde sa majú možnosť stretnúť so známymi osobnosťami kultúrneho života.

V rámci dobrých susedských vzťahov sú deti vedené k udržiavaniu poriadku vo svojom okolí, pomáhajú pri upratovaní detského ihriska, pomáhajú pri čistení chodníkov a pod.

Spolupracujeme s agentúrou Forza Miss Slovensko, ktorá sa s nami podieľa na spoločných aktivitách.

Voľno-časové aktivity sa realizujú aj v priestoroch určených na odborné a voľno-časové činnosti v kmeňovej budove centra. Nachádza sa tu herňa s guľôčkovým bazénom, boxovacie vrece, biliardový a stolnotenisový stôl, ako aj stôl na stolový futbal. Tiež je tu zariadená knižnica. V zasadacej miestnosti sa usporadúvajú kultúrne aktivity, ako napr. /Mikuláš, karneval, divadelné a tanečné predstavenia/. Je tu priestor pre realizáciu prednáškových aktivít, preventívnych programov, programov pre mladých dospelých, nakoľko miestnosť je vybavená dataprojektorom, plazmovým televízorom, prehrávačom hudby a klavírom.

V exteriéri kmeňovej budovy centra, ako aj rodinných domoch, kde sú umiestnené deti sa využíva pre voľno-časové aktivity trávnatá plocha, detské ihrisko, altánky, basketbalové ihrisko, trampolína, mini fitnes, pieskovisko a detské preliezky. Podľa individuálneho záujmu detí sa bežne využívajú verejné priestranstvá a športové areály, ako mestská plaváreň, klzisko, prírodné a rekreačné oblasti /Kalvária, Gejdák, Čutkovo, Hrabovo - Tarzánia/. V blízkosti mesta sa navštevujú Kúpele Lúčky, aquaparky v D. Kubíne, Oravice, L. Osada.

V centre majú deti k dispozícii športové náčinie, ako kolobežky, bicykle, korčule, lyže, sánky a iné. Okrem športových aktivít sa deti s obľubou zapájajú aj do rôznych výtvarných a kreatívnych činností a súťaží. Tešia sa na prípravu vianočných pohľadníc, vianočnej a veľkonočnej výzdoby. Väčšina našich detí trávi čas počúvaním hudby, zvlášť rómskej. Podporujeme a upevňujeme u nich aj vzťah k pohybu a tancu prostredníctvom tanečného krúžku. Spolupracujeme so Súkromnou základnou umeleckou školou, A. Bernoláka v Ružomberku.

U každého dieťaťa v spolupráci s rodičmi rešpektujeme náboženskú príslušnosť a v prípade záujmu vedieme deti k naplneniu daného presvedčenia. Rodinu a blízke osoby detí prizývame k významným náboženským udalostiam.

Všetky činnosti majú za účel rozvíjať kognitívne, sociálne, emocionálne a morálne kompetencie detí a mladých dospelých a dopomáhať ich sebareprezentácií a upevňovaniu zdravého sebavedomia detí a mladých dospelých.

16. Zabezpečenie zdravotnej starostlivosti deťom a plnoletým fyzickým osobám

Všeobecná zdravotná starostlivosť o deti je zabezpečovaná v sieti:

- pediatrov,
- lekárskej pohotovostnej služby.

Odborných lekárov:

- stomatólogov,
- pedopsychiatrov,
- klinických psychológov,
- terapeutov,
- neurológov,
- očných lekárov,
- krčných lekárov,
- kožných lekárov,
- chirurgov,
- alergiológov,
- hematológov,
- gynekológov,
- internistov,
- a iných.

V prípade ochorenia dieťaťa na skupine po zvážení a zhodnotení závažnosti situácie zabezpečí základnú starostlivosť o dieťa službukonajúci vychovávateľ v rámci svojej kompetencie, v prípade bežných chorôb podá dieťaťu potrebné liečivo. Možná je aj telefonická konzultácia s lekárom podľa možnosti, ak sa stav dieťaťa nezlepšuje, dieťa v sprievode vychovávateľa navštívi svojho všeobecného lekára osobne, ktorý určí diagnózu ako aj potrebnú liečbu. Následne po odporúčaní lekára, v prípade vystavenia receptu, sa dieťaťu podávajú lieky podľa lekárom stanoveného dávkovania, taktiež sa dodržiava pokojový režim a domáce liečenie vo svojom prostredí na skupine, kde je dieťa umiestnené. Liečivo je na každej skupine bezpečne uložené a uzamknuté v priestoroch pre vychovávateľoch tak, aby nebolo dostupné deťom. Zároveň sa vedie evidencia liekov, kontroluje sa ich expirácia, v prípade nepotrebných liekov sa tieto vracajú späť do lekárne. Lieky predpísané pedopsychiatrom sú podobne bezpečne uložené a u týchto liekov sa vedie ich evidencia a dávkovanie, komu, v akom množstve a kedy sú podávané. Na každej skupine je tiež dostupná lekárnička, ako aj manuál poskytnutia prvej pomoci. Mnohí vychovávateľia majú absolvovaný kurz rýchlej pomoci. V prípade život ohrozujúceho stavu dieťaťa ako aj dospelého, riešime situáciu privolaním rýchlej zdravotníckej pomoci.

17. Zabezpečenie školskej dochádzky a prípravy na povolanie detí a plnoletých fyzických osôb do 25 rokov veku po ukončení pobytového opatrenia súdu nadobudnutím plnoletosti dieťaťa podľa § 55 zákona č. 305/2005 Z. z. o SPODaSK.

- Materské školy a Špeciálne materské školy (s integráciou a inklúziou detí)
- Základné školy a Špeciálne základné školy (s integráciou a inklúziou detí)
- Stredné školy
- Odborné učilišťa
- Vysoké školy

Zabezpečenie školskej dochádzky je možné len v slovenskom jazyku.

18. Práva dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby, pre ktoré sa vykonávajú opatrenia v Centre

1. Dieťa má právo na akékoľvek kontaktovanie sa s rodičmi, širšou rodinou, blízkymi osobami ako aj rovesníkmi, ak je to v jeho záujme. Dieťa udržiava kontakt s rodičom alebo

blízkou osobou, aj v prípade choroby dieťaťa, taktiež rodič má právo vidieť a kontaktovať svoje dieťa. V prípade viditeľných prejavov infekčného, vírusového alebo iného nákazlivého ochorenia u rodiča môže on svoje dieťa kontaktovať telefonicky alebo inou formou neosobného kontaktu. Ak je rodič dieťaťa pod vplyvom alkoholu alebo inej návykovej látky, či v prípade agresívneho správania rodiča vychovávateľ neumožní kontakt dieťaťa s rodičom, ani vstup na samostatne usporiadanú skupinu.

2. Dieťa a plnoletá fyzická osoba v Centre má svoje práva a povinnosti, podobne ako v rodine. Má právo obracať sa so svojimi sťažnosťami, či žiadosťami na vychovávateľov, vedúceho skupiny alebo na riaditeľa Centra. Okrem toho je prístupná schránka dôvery detí umiestnená v hlavnej budove Centra, alebo na samostatne usporiadanej skupine. Priestor na prejavenie názoru, nespokojnosti pre deti je vyhradený aj počas komunit a každodenných individuálnych rozhovorov na samostatne usporiadanej skupine alebo počas individuálnych a skupinových sedení so psychológom. Dieťa sa môže dovolávať svojich práv aj na úrovni detského ombudsmana, pričom sú deti vychovávateľom poučené o postupe, ako sa na detského ombudsmana obrátiť, ako ho kontaktovať. Tieto kontakty majú k dispozícii deti na každej samostatne usporiadanej skupine na viditeľnom mieste.

3. Má právo na doručovanie pošty, prístupu na internet, používanie telefónu, ako aj osobného mobilného telefónu. Po dohode s vychovávateľom na samostatne usporiadanej skupine sa osobné mobilné telefóny odovzdávajú, kvôli nerušeniu ostatných detí, službukonajúcemu vychovávateľovi v dohodnutom čase.

Centrum rešpektuje a zabezpečuje dodržiavanie práv všetkých detí, plnoletých fyzických osôb, rodičov bez akejkoľvek diskriminácie, či už podľa rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného, etnického alebo sociálneho pôvodu, majetku, telesnej alebo duševnej nespôsobilosti, rodu, postavenia dieťaťa alebo jeho rodičov, alebo zákonných zástupcov.

Záujem dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby považujeme za prvoradý pri akýchkoľvek postupoch a riešeníach týkajúcich sa dieťaťa. Dieťaťu a plnoletej fyzickej osobe zabezpečujeme ochranu a starostlivosť nevyhnutnú pre jeho blaho.

Dieťa a mladý dospelý má právo na:

- právo na život a rozvoj,
- právo na meno a štátnu príslušnosť,
- právo poznať podľa možností vlastných rodičov a právo na ich starostlivosť,

- právo na zachovanie identity (najmä meno, štátnu príslušnosť a rodinné väzky),
- právo žiť s rodičmi (pokiaľ sa nejedná o prípady, kedy by to bolo nezlučiteľné so záujmom dieťaťa),
- právo udržiavať kontakt s oboma rodičmi, ak je odlúčené od jedného z nich alebo od oboch,
- rešpektovanie a branie ohľadu na názor dieťaťa, ktoré je schopné formulovať vlastné názory, právo dieťaťa slobodne sa vyjadrovať o všetkých záležitostiach, ktoré sa ho týkajú; má právo byť vypočuté v súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka,
- sloboda prejavu a právo na vhodné informácie,
- sloboda svedomia, myslenia a náboženstva,
- sloboda združovania, stretávania sa s ostatnými,
- ochrana pred neoprávnenými zásahmi do súkromia, rodiny, domova a korešpondencie ako aj pred útokmi na česť alebo povesť,
- právo na zdravie a zdravotnú starostlivosť (právo na dosiahnutie najvyššej možnej úrovne zdravotného stavu),
- právo na vzdelanie,
- právo na to, aby sa disciplína na školách zabezpečovala spôsobom zlučiteľným s ľudskou dôstojnosťou dieťaťa a rešpektovaním jeho práv,
- právo na oddych a voľný čas, účasť v hrách,
- právo využívať sociálne zabezpečenie vrátane sociálneho poistenia,
- právo vedieť o svojich právach,
- pozitívne, humánne a urýchlené posudzovanie žiadosti dieťaťa alebo jeho rodičov o vstup na územie štátu alebo jeho opustenie za účelom spojenia rodiny,
- zabráňovanie únosom a zadržiavaniu detí do zahraničia rodičom alebo treťou osobou a ich nevrátenie späť.

Práva rodiča:

- má právo udržiavať kontakt s dieťaťom,
- právo na informácie týkajúce sa dieťaťa,
- spolupodieľať sa na výchove dieťaťa a čiastočne na starostlivosti o dieťa,
- na sociálne a psychologické poradenstvo,
- sprevádzanie,
- podporu,

- pomoc,
- rešpektujúci prístup,
- dôstojnosť,
- rešpektovanie a branie ohľadu na názor rodiča.

19. Opis povinností dieťaťa a iných blízkých osôb vrátane podmienok návštev v Centre

Povinnosti dieťaťa a mladého dospelého

Medzi povinnosti dieťaťa a mladého dospelého v rámci dňa patrí:

- Vstať ráno do školského a predškolského zariadenia v čase trvania školského roka, vykonať úkony osobnej hygieny, sebaobslužné činnosti a úkony spojené s udržiavaním poriadku v rámci svojho priestoru a osobných vecí (umyt' sa, obliecť sa primerane počasiu, urobiť si poriadok v izbe) s ohľadom na rešpektovanie veku a mentálnych schopností dieťaťa v spolupráci s vychovávateľom.
- Dieťa a mladý dospelý je povinný dodržiavať školskú dochádzku a zodpovedne sa pripravovať na vyučovanie po príchode zo školy, v prípade potreby, v spolupráci s vychovávateľom.
- Po ukončení prípravy na vyučovanie sa dieťa spolurozhoduje a zapája sa do jednotlivých činností a aktivít na samostatne usporiadanej skupine súvisiacich s udržiavaním chodu skupiny (nákup potravín, príprava jedla, upratovanie, pomocné práce v záhrade a pod.). Na spoločnej komunite detí a vychovávateľov sa za aktívnej účasti detí primerane prerozdelia jednotlivé činnosti na najbližšie obdobie. Tento rozpis je dieťa povinné dodržiavať po dobu jedného mesiaca do najbližšej komunity. Po dohode s vychovávateľom a v závislosti od okolností je možné tento rozpis meniť, napr. v prípade choroby dieťaťa a pod.
- Mladý dospelý po ukončení štúdia je povinný sa zamestnať, resp. evidovať sa na úrade práce a hľadať si zamestnanie. Taktiež je povinný platiť si za bývanie v Centre.
- V rámci svojho voľného času je dieťa a mladý dospelý povinné dodržiavať dohodnutý čas návratu z vychádzky.
- Vo večerných hodinách dieťa a mladý dospelý vykonáva úkony osobnej hygieny, dodržiava čas odpočinku, neruší ostatné deti.
- Ak dieťa vlastní mobilný telefón, je povinné ho odovzdať službukonajúcemu vychovávateľovi v dohodnutý čas pred uložením na spánok.

- Povinnosťou dieťaťa a mladého dospelého počas pobytu na skupine je rešpektovať ostatné deti a mladých dospelých, ich práva, slobodu prejavu a vierovyznania, ako aj príslušnosť k etnickej skupine. Dieťa a mladý dospelý tiež nesmie ohrozovať ostatné deti, ubližovať iným deťom, používať vulgarity na zneváženie inej osoby.
- Dieťa je povinné rešpektovať službukonajúceho vychovávateľa, ktorý vždy citlivo zhodnotí a rieši situáciu vzhľadom na individuálne potreby dieťaťa, jeho vek a mentálnu úroveň.

Povinnosti rodiča:

- Rodič nemôže osobne kontaktovať svoje dieťa pod vplyvom alkoholu či inej návykovej látky.
- Rodič sa môže s dieťaťom stretávať v spoločenskej miestnosti Centra, kde je zabezpečené súkromie.
- Taktiež rešpektuje ostatné deti pri kontakte s nimi, správa sa slušne, úctivo k deťom a dospelým, rešpektuje pravidlá skupiny.
- Dodržiava dohodnutý čas odchodu na pobyt a vychádzku s dieťaťom, ako aj čas návratu dieťaťa z pobytu a z vychádzky s prihliadnutím na individuálne okolnosti rodiča. V prípade nedodržania dohodnutého stanoveného času alebo akejkoľvek zmeny týkajúcej sa dieťaťa, je rodič povinný túto skutočnosť oznámiť vychovávateľovi, poprípade sociálnemu pracovníkovi Centra.
- Počas uvoľnenia dieťaťa k rodičovi v rámci vychádzky ako aj pobytu, rodič preberá zodpovednosť za dieťa a je povinný zabezpečiť mu riadnu starostlivosť.
- V prípade zistenia požitia alkoholu či inej návykovej látky, resp. pri akejkoľvek agresívnom či nevhodnom správaní rodiča, vychovávateľ neumožní kontakt dieťaťa s rodičom, ani vstup na samostatne usporiadanú skupinu.

20. Taxatívny opis výchovných prostriedkov v Centre

Jednotlivé výchovné prostriedky sú uplatňované vzhľadom na špecifické a individuálne potreby dieťaťa a prirodzene nadväzujú na vykonané nežiaduce správanie dieťaťa. Ukladá a prehodnocuje ich službukonajúci vychovávateľ. Výchovný prostriedok sa vyhodnocuje v čase trvania, možno ho skrátiť, predĺžiť, ukončiť. Pri porušení pravidiel alebo nevhodnom správaní dôsledky vyvodzuje službukonajúci vychovávateľ, kedy komunikuje s dieťaťom, zameriava sa pri tom na jeho potreby, danosti. Veľmi obozretne zvažuje použitie výchovného

prostriedku, jeho druh (motivačný, sankčný), dĺžku trvania a intenzitu. Dieťa je s uloženým prostriedkom riadne oboznámené a tiež má priestor na vyjadrenie svojho osobného názoru, ktorý je následne zohľadnený. Počas trvania výchovného prostriedku, vychovávatelia spolu s odborným tímom jeho použitie a efektívnosť prehodnotí, prípadne prostriedok na dané obdobie upraví. Konzultáciami s odborným tímom je zabezpečená tiež objektivita ukladania a používania výchovných prostriedkov. Vtiahnutím dieťaťa a jeho aktívnou spoluprácou pri udeľovaní výchovných prostriedkov dochádza k pozitívnej zmene správania. V Centre sa dbá na jednotnosť medzi vychovávateľmi pri udeľovaní výchovných opatrení, či už sa jedná o jednotlivé samostatne usporiadané skupiny alebo celé zariadenie. Hranice, pravidlá a limity sú veľmi jasne zadefinované a každé dieťa si ich je vedomé. Ak dieťa s výchovným prostriedkom nesúhlasí vychovávateľ konzultuje adekvátnosť výchovného prostriedku s riaditeľom Centra a odborným tímom.

Ako príklady výchovných prostriedkov uvádzame:

- Ak dieťa nerešpektuje výchovné pôsobenie vychovávateľa, sa ako výchovný prostriedok využíva budovanie a zintenzívnenie vzťahu formou individuálnych rozhovorov, spoločných prechádzok, spoločné trávenie voľného času a spoločná aktivita napr. varenie obedu, nákup potravín, príprava večere, spoločné stolovanie a pod.
- Pri verbálnych a agresívnych útokoch detí na iné osoby je uplatňovaný výchovný spôsob nenásilnej komunikácie s dieťaťom, kde úlohou vychovávateľa je identifikovať aktuálne potreby dieťaťa a reagovať na ne a zabezpečiť bezpečie ostatných detí na samostatne usporiadanej skupine.
- V prípade porušenie dohodnutého času návratu z vychádzky dieťaťa alebo v prípade návratu v podnapitom stave či užití iných návykových látok sa prvorade vykoná test skúšky alkoholu v dychu a neskôr sa ako výchovný prostriedok uplatní individuálny rozhovor s maloletým a mladým dospelým. Súčasne je informovaný vedúci úseku starostlivosti o dieťa a riaditeľ. Ak sa nežiaduce správanie opakuje nasleduje spolupráca s odborným tímom Centra, kde ako ďalšími výchovnými prostriedkami pre dieťa sú realizované individuálne rozhovory s riaditeľom a je poskytované sociálne a psychologické poradenstvo sociálnym pracovníkom a psychológom. Tieto výchovné prostriedky sú posilňované úpravou vychádzok dieťaťa, ako napr. na vychádzku samostatne nemôže ísť, mal by sa zdržiavať len vo vonkajších priestoroch samostatne usporiadanej skupiny a opustiť tieto priestory môže len za prítomnosti vychovávateľa. Pokiaľ spomínané nežiaduce správanie pretrváva aj naďalej a výchovný prostriedok bol

neúčinný, Centrum spolupracuje s externými odbornými pracovníkmi ako napríklad pedopsychiater, klinický psychológ, terapeut, nízkoprahové centrum a pod. Výchovný prostriedok sa ukladá maximálne na týždeň. V prípade, že sa správanie neupravilo, je možné výchovný prostriedok prehodnotiť a navrhnúť iný výchovný prostriedok.

- Obmedzenie používania mobilných telefónov – ako dôsledok nežiaduceho správania, vytvára priestor a možnosti pre dieťa efektívnejšie využívať svoj voľný čas v prospech domácej prípravy na štúdium alebo upevňovanie interpersonálnych vzťahov na skupine. Výchovný prostriedok ukladá službukonajúci vychovávateľ, maximálne na týždeň. V prípade, že sa správanie neupravilo, je možné výchovný prostriedok predĺžiť.
- Obmedzenie sledovania televízie, používania internetu, hrania PC hier – podobne ako u mobilných telefónov, dieťa týmto získava priestor na sebarealizáciu a využitie svojho voľného času na iné účely, napr. športovanie, trávenie času s priateľmi. Výchovný prostriedok ukladá službukonajúci vychovávateľ, maximálne na týždeň. V prípade, že sa správanie neupravilo, je možné výchovný prostriedok predĺžiť.
- Vreckové – vyplácanie vreckového rozdeleného na viaceré splátky v mesiaci alebo so súhlasom dieťaťa a prípadné zadržanie a následné uloženie úspor na účet. Takéto opatrenie sa využíva vždy so súhlasom dieťaťa na podporu učenia hospodárenia s financiami. Využíva sa pri porušení pravidiel a nevhodnom správaní len ojedinele, spravidla pri zlyhaní iných, skôr použitých opatreniach. O opatrení vychovávateľ komunikuje s dieťaťom, prípadne na porade samostatne usporiadanej skupiny opatrenie konzultuje so sociálnym pracovníkom a psychológom Centra. Ukladá ho koordinátor skupiny, vždy na dopredu dohodnutú dobu, maximálne na týždeň. V prípade, že sa správanie neupravilo, je možné výchovný prostriedok predĺžiť.

21. Spôsob poskytovania vreckového podľa § 66

Dieťaťu ako aj mladému dospelému sa v Centre poskytuje mesačne vreckové vo výške, ktorú upravuje menovaný zákon. Vreckové slúži na účel usmerňovania sociálneho vývinu dieťaťa, ako aj na účel výchovného pôsobenia na dieťa či učenia dieťaťa finančnej gramotnosti.

Podklady na mesačné vreckové pre každé dieťa a mladého dospelého písomne vypracúva **sociálny pracovník** Centra.

Podklady na vypracovanie vreckového obsahujú tieto tlačivá:

- *žiadanky na vyplatenie vreckového* - určené pre každú samostatne usporiadanú skupinu

- *predpis vreckového* – určený pre všetky deti a mladých dospelých s konečnou sumou
- *prevzatie vreckového* - určené pre dieťa a mladého dospelého na každú skupinu

Postup poskytovania vreckového v Centre:

- Sociálny pracovník Centra posunie vypracované tlačivá najskôr na finančnú kontrolu vedúcemu ekonomicko-prevádzkovému úseku ako aj na schválenie riaditeľovi Centra.
- Následne ich odovzdá určenému pracovníkovi ekonomicko-prevádzkového úseku vždy okolo 20. dňa v mesiaci. Tento zamestnanec vypláca v hotovosti z pokladne Centra celkovú sumu vreckového pre každú skupinu a každé dieťa na danej samostatne usporiadanej skupine určenému hospodárovi skupiny. Ten podpíše prevzatie sumy a posunie tieto finančné prostriedky spolu s vychovávateľom skupiny priamo dieťaťu, pre ktoré sú určené.
- Na tlačive *prevzatie vreckového* sa podpisuje dieťa, že danú sumu prevzalo, ako aj svedok (vychovávateľ), že bolo vreckové dieťaťu odovzdané.
- Dieťa podľa svojich mentálnych a vekových schopností samo rozhoduje, ako s vreckovým naloží.
- U malých detí vreckové uschováva na samostatne usporiadanej skupine vychovávateľ dieťaťa na presne určenom mieste, pričom v rámci učenia dieťaťa finančnej gramotnosti v spolupráci s dieťaťom (rozhovor o tom, čo si dieťa chce kúpiť, na čo to má slúžiť a pod.) sa malému dieťaťu dáva vreckové po malých častiach. Vreckové sa využíva u školopovinných detí aj v rámci spestrenia pri rôznych školských výletoch, táboroch, či počas pobytov doma v rodinách.
- V prípade záujmu dieťaťa si dieťa v spolupráci s vychovávateľom a sociálnym pracovníkom môže z vreckového šetriť a odkladať na samostatný účet dieťaťa. Nadalej však v rámci rozumových schopností nakladá s financiami dieťa, snažíme sa o vhodné pôsobenie na deti v zmysle hospodárneho užívania financií, učenia sa rozumne nakupovať, učia sa hodnotiť peňazí.
- Pri vypracovaní vreckového sociálny pracovník konzultuje prípadné zmeny v predpísaní sumy vreckového u daného dieťaťa či mladého dospelého s daných vychovávateľom, ak sa jedná u dieťaťa o dobrovoľné opustenie zariadenia bez súhlasu.

Postup poskytovania vreckového v profesionálnych náhradných rodinách Centra:

- Celkový postup vypracovania a odovzdania vreckového je obdobný.

- Podklady na vreckové však vypracúva určený sociálny pracovník na začiatku mesiaca, a suma vreckového pre dieťa v profesionálnej náhrad. rodine sa na základe podkladov prevádza priamo na účet profesionálneho rodiča z účtu Centra.
- Ten potom odovzdá vreckové priamo dieťaťu, pričom prevzatie vreckového dieťa vzhľadom na svoje schopnosti podpisuje na určené tlačivo.

Uchovanie písomného záznamu o poskytovaní vreckového deťom a mladým dospelým v Centre:

- Všetky podklady k vypracovaniu vreckového sú zachované na ekonomicko-prevádzkovom úseku v originálnej verzii za každý mesiac.
- Taktiež sú tieto záznamy zachované v duplicitnom stave na Úseku starostlivosti o dieťa.
- Mesačný záznam o prevzatí financií u každého dieťaťa je uchovaný na samostatne usporiadanej skupine, kde je dieťa umiestnené, v originálnej verzii.

22. Postupy v rizikových situáciách pre dieťa alebo plnoletú fyzickú osobu, pre ktoré sa vykonáva pobytové opatrenie v Centre

Nedovolené opustenie Centra u dieťaťa

1. Ak sa dieťa nevráti z vychádzky v dohodnutý čas, vychovávateľ kontaktuje o týchto skutočnostiach vedúcu úseku starostlivosti o dieťa, ktorá následne informuje riaditeľa Centra.
2. Vychovávateľ čaká na výmenu služby kým neprítomnosť dieťaťa ohlási na políciu. V prípade, že pri úteku bolo použité fyzické násilie, alebo za použitia pomoci z vonku, Centrum túto skutočnosť bezodkladne oznámi Krajskej prokuratúre.
3. Na políciu sa spíše zápisnica, ktorá sa uloží aj do spisu dieťaťa.

Nedovolené opustenie Centra u mladého dospelého

1. Ak sa dieťa nevráti z vychádzky v dohodnutý čas, kontaktuje o týchto skutočnostiach vedúca úseku starostlivosti o dieťa riaditeľa Centra.
2. Nezvestnosť mladého dospelého sa následne hlási na políciu. V prípade, že pri úteku bolo použité fyzické násilie, alebo za použitia pomoci z vonku, Centrum túto skutočnosť bezodkladne oznámi Krajskej prokuratúre.

Pri úraze dieťaťa

1. V prípade úrazu dieťaťa službukonajúci vychovávateľ privoláva rýchla zdravotná služba
2. V prípade nutnosti sprevádzania dieťaťa do nemocnice, službu konajúci vychovávateľ kontaktuje službu konajúceho kolegu z inej samostatne usporiadanej skupiny, ktorý zabezpečí dohľad nad deťmi.

Pri úraze mladého dospelého

1. V prípade úrazu mladého dospelého, si tento zavolá rýchlu zdravotnú pohotovostnú službu a následne kontaktuje sociálneho pracovníka.

Pri vážnych nezhodách medzi deťmi, alebo mladými dospelými a zamestnancami centra

1. Centrum sa snaží predchádzať situáciám, ktoré ohrozujú život a psychický vývin dieťaťa. Ak je to potrebné a možné posilňuje výchovu, odborný tím, vyhľadáva pomoc externých pracovníkov, má vypracovaný bezpečnostný plán.
2. Centrum identifikuje problém – všima si zmeny správania dieťaťa, mladého dospelého prípadne skupiny – ako napríklad fyzický stav dieťaťa, zmeny nálad, zhoršenie prospechu, celkové správanie a podobne. Ak dieťa explicitne nedokáže vyjadriť, čo sa s ním deje, neznamená to, že je všetko v poriadku.
3. Centrum odhalí problém – odborný tím sa usiluje o to, aby zabránil retraumatizácií dieťaťa, mladého dospelého neodborným vypočúvaním, nezakrýva však skutočnosti, informuje o zisteniach. Úlohou odborného tímu, ako aj ostatného personálu centra je chrániť záujmy dieťaťa, mladého dospelého a zabezpečovať jeho zdravý vývin.
4. Centrum identifikuje zdroj ohrozenia
5. Centrum eliminuje nebezpečenstvo, zaistí bezpečie všetkých detí, mladých dospelých – vrátane páchatel'a, ak sa jedná o akúkoľvek formu násilia medzi deťmi na skupine. Ak dieťa, mladý dospelý explicitne, alebo svojím správaním vyjadruje, že je ohrozovaný, zamestnanci centra konajú v súlade so svojím svedomím a záujmami dieťaťa, mladého dospelého, pričom jeho záujem je ich najväčšou prioritou.
6. Podľa charakteru a závažnosti situácie centrum rieši danú situáciu s políciou, zdravotnou službou, prípadne inými externými zdrojmi.
7. Centrum nezatajuje informácie a bezodkladne informuje zriaďovateľa.

8. Centrum po udalosti pracuje s deťmi, pomáha im pri spracovaní situácie (zabezpečí adekvátnu pomoc aj pre páchatel'a), zabezpečuje pomoc pre deti, snaží sa o ochranu pred médiami.